



POLITIET
POLITIETS UTLENDINGSENHET

Instruks for gjennomføring av uttransporteringer (Uttransportinstruksen)



INNHOOLD

1	INNLEDNING	3
1.1	GRUNNLAG	3
1.2	ANVENDELSESOMRÅDE.....	4
1.3	PLIKT TIL Å GJØRE SEG KJENT MED INSTRUKSEN	4
2	DEFINISJONER	4
2.1	TRANSPORTFØRER.....	4
2.2	TRANSPORTLEDSAGER	4
3	SAKSBEHANDLING FØR UTTRANSPORT	5
3.1	SAMARBEID MED VEDTAKSMYNDIGHETEN	5
3.2	KONTAKT MED HJEMLANDETS MYNDIGHETER.....	5
3.3	ANSVAR FOR UTTAK AV TRANSPORTFØRER OG LEDESAGER(E).....	5
3.4	RISIKOVURDERINGEN.....	6
3.4.1	<i>Informasjonsgrunnlag</i>	6
3.4.2	<i>Forhold det skal tas særlig hensyn til i risikovurderingen</i>	6
3.4.3	<i>Ledsagere og vurdering av bistand fra særlig sakkyndige</i>	7
3.5	SÆRLIGE VARSEL	7
3.5.1	STRAFFEDØMTE	7
3.5.2	<i>Transittering</i>	7
4	FORBEREDELSE OG GJENNOMFØRING AV UTTRANSPORTEN	8
4.1	FORBEREDELSE TIL UTTRANSPORT	8
4.1.1	<i>Transportførers ansvar</i>	8
4.1.2	<i>Bagasje</i>	8
4.1.3	<i>Taushetsplikt</i>	9
4.2	GJENNOMFØRING AV UTTRANSPORTEN	9
4.2.1	<i>Tilsyn</i>	9
4.2.2	<i>Oppbevaring av utlendingens reisedokumenter m.v.</i>	9
4.2.3	<i>Antrekk</i>	9
4.2.4	<i>Hvile for transportledsager</i>	9
4.2.5	<i>Uforutsette avbrudd</i>	10
4.2.6	<i>Utbetaling til dekning av reiseutgifter</i>	10
4.2.7	<i>Tilgjengelighet</i>	10
4.2.8	<i>Avsluttet oppdrag</i>	10
5	UTTRANSPORT AV MINDREÅRIGE	10
5.1	BARNETS BESTE ET GRUNNLEGGENDE HENSYN	10
5.2	KONTAKT MED OMSORGPERSO- NER, MYNDIGHETER ELLER ORGANISASJONER I HJEMLANDET	11
6	SÆRLIG OM UTTRANSPORT MED FLY	11
6.1	GENERELT	11
6.2	TILFELLER DER UTLENDINGEN SKAL LEDESAGES	11
6.3	HÅNDTERING AV BAGASJE	12
6.4	INFORMASJON TIL FLYSELSKAPET	12
6.5	UTTRANSPORT MED LEDESAGELSE	12
6.5.1	<i>"Inadmissible person"- og/eller "deportee" skjema</i>	12
6.5.2	<i>Sikkerhetsutstyr og sikkerhetsregler</i>	12

6.6	UTTRANSPORT UTEN LEDSAĞELSE	13
6.6.1	<i>Uttransport uten ledsagelse via annet EØS-land</i>	13
7	UTTRANSPORTERING MED ANDRE TRANSPORTMIDLER	13
7.1	GENERELT	13
7.2	UTTRANSPORT MED KJØRETØY/TOG	13
7.2	ESKORTE AV KJØRETØY	13
7.3	UTTRANSPORTERING MED BÅT/FERGE.....	14
8	TRANSITT I EØS-OMRÅDET	14
8.1	FRISTER.....	14
8.2	ANSVAR FOR Å FREMSETTE ANMODNING OM TRANSITT.....	14
8.3	AVBRUTT UTTRANSPORT ETTER AKSEPTERT ANMODNING.....	15
8.4	MAKTBRUK OG ANDRE BEFØYELSER UNDER TRANSITT I EØS-OMRÅDET	15
9	TRANSITT UTENFOR EØS-OMRÅDET	15
10	DEKNING AV UTTRANSPORTERINGSUTGIFTER	16
11	PASS/TJENESTEPASS	16
12	VAKSINER	16
13	KJØP OG AKSEPT AV SEKSUELLE TJENESTER	16
14	ALKOHOL	17
15	OPPTJENING AV BONUSPOENG	17
16	GRENSEPASSERING	17
17	TOLLPASSERING	17
18	FORSIKRING	17
19	RAPPORTERING	17
19.1	AVVIK	17
19.2	SKADE PÅ UTLENDINGEN ELLER RØMNING	18
18.3	UTREISERAPPORT	18
20	OVERTREDELSE AV REGELVERK	18
21	IKRAFTTREDELSE	18

1 INNLEDNING

1.1 Grunnlag

Dersom en utlending i henhold til vedtak i utlendingssak ikke etterkommer pålegg om utreise innen fastsatt utreisefrist, eller det er mest sannsynlig at utlendingen ikke vil forlate riket innen fristen, kan politiet føre utlendingen ut, jf utlendingsloven § 90

syvende ledd. Politiet skal foreta nødvendig utreisekontroll og avgjøre om ledsagelse er påkrevd, jf. utlendingsforskriften § 17-15.

Politiets utlendingsenhet (PU) har nasjonalt ansvar for iverksettelse, koordinering og kvalitetssikring av alle uttransporter av utlendinger med ulovlig opphold i Norge jf. Politidirektoratets (POD) rundskriv 2012/005 og instruks for PU av 01.06.05

Alle uttransporter skal gjennomføres på en verdig, human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

1.2 Anvendelsesområde

Instruksen regulerer tvangsmessig retur - uttransport - av utlendinger med ulovlig opphold i Norge. Instruksen regulerer ikke frivillig utreise eller saksbehandling knyttet til assistert frivillig retur som Utlendingsdirektoratet har hovedansvaret for jf Justisdepartementets rundskriv G-15/2011.

Instruksen gjelder for enhver som gjennomfører eller foretar saksbehandlingsskritt knyttet til en uttransport.

Instruksen gjelder for uttransporter som gjennomføres av norsk politi og for uttransporter som gjennomføres i samarbeid med organisasjoner som Frontex eller andre land med mindre annet følger av retningslinjer for samarbeidet med Frontex eller avtale med samarbeidende land.

Arbeidstid, hviletid m.v. i forbindelse med forberedelse og gjennomføring av uttransporter reguleres ikke av instruksen.

1.3 Plikt til å gjøre seg kjent med instruksen

Enhver tjenesteperson som gjennomfører eller foretar saksbehandlingsskritt knyttet til en uttransport og/eller som tjenestegjør på uttransport, plikter å gjøre seg kjent med instruksen og utføre tjenesteoppdraget i henhold til denne.

2 DEFINISJONER

2.1 Transportfører

Transportfører er leder av uttransporten og er ansvarlig for forberedelse, iverksettelse og gjennomføring av uttransporten. Transportfører har ansvaret for at uttransporten blir utført i henhold til denne instruks og ellers i tråd med bestemmelser i lov, forskrift, rundskriv og andre gjeldende instruks og avtaler.

Transportfører skal være politiutdannet og inneha alminnelig politimyndighet.

Transportførere skal ha gjennomført og bestått pålagte kurs, minimum operativ opplæring, kategori 5.

2.2 Transportledsager

Transportledsager deltar ved forberedelse, iverksetting og gjennomføring av uttransport. Under uttransportoppdraget er han/hun under ledelse av transportfører og rapporterer til denne.

Transportledsager skal være politiutdannet og inneha alminnelig politimyndighet, eller være sivilt ansatt med tildelt begrenset politimyndighet som omfatter kompetanse til å delta ved uttransport.

Transportledsager skal ha gjennomført og bestått pålagte kurs, minimum operativ opplæring, kategori 5.

3 SAKSBEHANDLING FØR UTTRANSPORT

3.1 Ansvarsfordeling

PU har saksansvar for alle utlendinger som søker beskyttelse (asyl) også i de tilfeller der utlendingen før eller etter fremsettelse av søknad om beskyttelse (asyl) er registrert med annen utlendingssak. Politidistriktene har saksansvar i saker der utlendingen ikke har lovlig opphold og i bort og utvisningssaker frem til uttransport jf PODs rundskriv 2012/005 som nærmere regulerer ansvarsfordelingen.

Politidistriktene skal i god tid varsle PU om planlagte uttransporter slik at nødvendig iverksetting, koordinering og kvalitetsikring av uttransporten kan gjennomføres og nødvendig varsling til hjemlandets myndigheter eller transittland kan gjennomføres jf transittdirektivet art 4 (1).

PU er ansvarlig for at endelig vedtak fattet av vedtaksmyndighetene effektueres på en forsvarlig måte. Utlendingslovens § 90 jf § 126, jf utlendingsforskriften § 17-15 gir bestemmelser om iverksetting av vedtak og uttransportering.

3.2 Samarbeid med vedtaksmyndigheten

Dersom PU i forbindelse med planleggingen av uttransporten blir klar over at det har oppstått eller vil kunne oppstå særlige problemer ved gjennomføringen av en uttransport, skal vedtaksmyndigheten kontaktes.

3.3 Kontakt med hjemlandets myndigheter

I forbindelse med verifisering og innreiseklarering hos hjemlandets myndigheter må hensynet til diskresjon og taushetsplikt i særlig grad ivaretas overfor tidligere asylsøkere. Det kan ikke opplyses om at utlendingen(e) som uttransporters tidligere har søkt beskyttelse i Norge. Samarbeidspart i forbindelse med klarering av innreise vil som regel være de lokale immigrasjonsmyndighetene. Men slik klarering kan også tilligge annen myndighet. Kontakt med hjemlandets sikkerhets-/etterretningstjeneste bør så vidt mulig unngås.

3.4 Ansvar for uttak av transportfører og ledsager(e)

PU skal foreta uttak av transportfører og transportledsager(e) til den enkelte uttransport basert på en dokumentert risikovurdering og det behov for erfaring,

kompetanse og egnethet som denne tilsier. Det skal påses at uttransporten(e) blir gjennomført på en sikker og effektiv måte.

Det skal ved utvelgelsen av personell spesielt ses hen til at personene er;

- kvalifisert og skikket
- at tjenesten skjer innenfor gjeldende regelverk, herunder bl.a. arbeidsmiljøloven (aml.), arbeidstidsbestemmelser for politi- og lensmannsetaten (ATB) m.v.

Rutiner for uttak av personell er nærmere regulert i Politiets utlendingsenhets "Instruks for uttak av personell til uttransporter".

3.5 Risikovurderingen

Alle uttransporter skal på forhånd risikovurderes. Risikovurderingen skal være skriftlig og oppbevares i utlendingens saksmappe.

1. Informasjonsgrunnlag

Risikovurderingen skal foretas på bakgrunn av all tilgjengelig informasjon om den/de som skal uttransporteres. Dette omfatter blant annet informasjon fra:

- Utlendingssaken
- Politiregistrene
- Straffesaker
- Politiets utlendingsinternat
- Kriminalomsorgen
- Asylmottak

2. Forhold det skal tas særlig hensyn til i risikovurderingen

Det skal særlig tas hensyn til følgende forhold i risikovurderingen:

- Sikkerheten ombord på transportmiddelet
- Muligheten for at utlendingen ikke fullt ut etterkommer beslutningen om iverksetting
- Muligheten for at noen vil forsøke å befri utlendingen eller på annen måte søke å hindre gjennomføringen av uttransporten
- Om transportselskapet eller fartøysjefen har bedt om ledsagelse
- Behovet for bistand til utlendingen
- Forholdene ved transitt og endelig destinasjon
- Antall personer som skal uttransporteres
- Behov for særlige sikkerhetstiltak
- Utlendingens kjønn, alder og personlige forhold ellers
- Reisetid
- utfordringer knyttet til kultur og språk
- Utlendingenes fysiske og psykiske helsetilstand
- Særlige behov for vaksiner hos ledsagere ut fra opphold på destinasjonssted

Dersom det antas å foreligge spesielle risiko, skal det vurderes å iverksette særlige sikkerhetstiltak.

Av risikovurderingen skal det fremgå hvilke forhold det er lagt vekt på. Det skal dokumenteres hvilke kilder vurderingen er bygget på og vurderingene skal dokumenteres.

3.5.1 Ledsagere og vurdering av bistand fra særlig sakkyndige

PU skal på bakgrunn av risikovurderingen jf. pkt 3.5.1 og 3.5.2 fastsette hvordan den enkelte uttransport skal gjennomføres, antall ledsagere og nødvendig kompetansebehov hos disse.

Ved hver uttransport skal det som utgangspunkt delta minst to ledsagere inkludert transportfører. Ved uttransport av familier eller andre grupper kan det ut fra en konkret risikovurdering delta færre enn to ledsagere per person som skal uttransporteres.

Der risikovurderingen påpeker særlige forhold ved utlendingenes fysiske og psykiske helsetilstand skal det vurderes om helsepersonell skal bistå under transporten.

Ved uttransport av barn skal det alltid vurderes om verge eller annen person som kjenner den mindreårige skal gis tilbud om å delta på uttransporten. Det skal videre vurderes om person(er) med barnefaglig kompetanse skal bistå ved uttransporten.

Der risikovurderingen påpeker særlige utfordringer knyttet til språk og kultur skal det vurderes om tolk eller person med god kulturforståelse skal bistå ved uttransporten.

Ved uttransport av barn og kvinner bør så vidt mulig begge kjønn være representert enten som transportfører eller transportledsager.

Ved spesielt vanskelige transporter, for eksempel der utlendingen under uttransporten må fremstilles for verifisering av myndighetene i hjemlandet, bør utlendingen ledsages og fremstilles av rutinert personell uavhengig av kjønn.

3.6 Særlige varsel

3.5.1 Straffedømte

Ved uttransportering av straffedømte utenfor Norden, skal det sendes melding til Interpol Oslo senest 48 timer før transporten påbegynnes.

Interpol-meldingen med kvittering skal medbringes av transportfører under uttransporten.

3.5.2 Transittering

Ved transitt i EØS-området skal det sendes skiftlig varsel til angjeldende medlemsstat senest to dager for planlagt transitt, jf transittdirektivet art 4(1).

4 FORBEREDELSE OG GJENNOMFØRING AV UTTRANSPORT

4.1 Forberedelse til uttransport

3. Transportførers ansvar

Transportfører skal innhente relevant informasjon om saken før uttransporten starter, og videreformidle relevant informasjon til ledsagere og andre som skal delta på uttransporten, for eksempel helsepersonell. Transportfører har et særlig ansvar for å sette seg inn i risikovurderingen og videreformidle denne til transportledsager(e) og andre som for eksempel fartøysjef.

Transportfører skal videre:

- Kontrollere dokumenter og billetter. Dette gjøres i samarbeid med saksbehandler og PUs reisekontor.
- Påse at utlendingen er utstyrt med nødvendig reisedokument eller annen form for dokumentasjon som gjør innreise til destinasjonslandet mulig. Dette gjøres i samarbeid med saksbehandler og PUs reisekontoret.
- Så vidt mulig gjennomføre samtale med utlendingen(e) som skal uttransporteres. Dette for å sikre at gjennomføringen av transporten kan skje på best mulig måte.
- Påse at dokumenter, verdisaker og penger o.l er utkvittert når utlendingen hentes fra fengsel, politiarrest, Politiets utlendingsinternatet eller annen lukket institusjon før utlendingen forlater institusjonen.
- Påse at utlendingen ikke har mer bagasje enn hva som dekkes av billetten. Dette gjelder i særlig grad de som reiser uledsaget.
- Underrette fører av aktuelt transportmiddel om uttransporten og den risikovurdering som er foretatt

Transportfører skal til enhver tid vurdere egnetheten til ledsager(ne) og behovet for antall ledsagere opp mot sikkerhet, risiko og økonomi i tråd med denne instruksen. Dette innebærer også ansvar for å vurdere om antall ledsagere kan reduseres og/eller avsluttes før endelig destinasjonssted.

4. Bagasje

Transportfører skal påse at utlendingen gis anledning til å pakke bagasjen sin før uttransporten.

Transportfører skal påse at utlendingen verken på seg selv eller i sin bagasje medbringer gjenstander som kan brukes til vold eller trussel om vold. Skarpe gjenstander skal pakkes i bagasje som sendes, ikke i håndbagasje.

Transportfører skal påse at bagasjen ikke overstiger den vekten som billetten dekker. Har utlendingen mer bagasje enn billetten dekker og/eller mangler midler til transport av bagasje, skal transportfører i samråd med utlendingen søke å finne alternative løsninger for transport av bagasjen. Utgifter til overvekt eller særskilt forsendelsen skal fortrinnsvis dekkes av utlendingen.

5. Taushetsplikt

Politiloven § 24 annet ledd fastsetter en særskilt taushetsplikt for politiets ansatte overfor eksterne om "politiets operative virksomhet og organiseringen av denne". Taushetsplikten omfatter faktisk og konkret informasjon om politiets planlegging og gjennomføring av uttransporter som for eksempel tidspunkt for uttransport, reiserute, opplysninger om ledsagelse m.v. dersom opplysninger vurderes å være av operative betydning.

Taushetsplikten innebærer at man kan unnlate å gi opplysninger som nevnt til utlendingen selv og/eller dennes prosessfullmektig, dersom informasjon kan føre til at muligheten for gjennomføring av uttransporten svekkes, jf politiloven § 24 tredje ledd, jf. forvaltningsloven § 13a nr 1.

4.1 Gjennomføring av uttransporten

6. Tilsyn

Utlendingen skal holdes under kontinuerlig tilsyn under uttransporteringen.

I de tilfeller utlendingen er innsatt på Politiets utlendingsinternat, i politiarrest, fengsel eller lignende institusjon anses uttransporten å starte ved tidspunktet for faktisk utskrivning fra vedkommende institusjon. Dette innebærer blant annet at ansvaret for bruk av tvangsmidler, herunder bodycuff eller annet båndsel, går over til transportfører fra nevnte tidspunkt. Bruk av bodycuff er regulert i egen instruks.

Transportfører skal påse at utlendingen får tilbud om måltider under uttransporten.

7. Oppbevaring av utlendingens reisedokumenter m.v.

Reisedokumenter, dokumenter, verdisaker og penger som tilhører utlendingen skal under uttransporten oppbevares hos transportfører.

I de tilfeller der uttransporterte blir utreisekontrollert i transitt til endelig bestemmelsessted skal reisedokumenter overleveres kapteinen, med mindre annet er avtalt.

8. Antrekk

Ved uttransport og utreisekontroll skal transportfører og transportledsager(e) benytte sivilt antrekk, med mindre annet er bestemt.

Antrekket skal være representativt og praktisk.

9. Hvile for transportledsager

Under langvarige uttransporter skal transportfører legge til rette for at transportledsager(ne) tilbys nødvendig hvile, dersom dette er forsvarlig i forhold til nødvendig tilsynet med utlendingen.

Hvile skal ikke foretas ved siden av utlending som uttransporteres.

10. Uforutsette avbrudd

Ved uforutsette avbrudd ved uttransportering i asyl- og Dublinsaker, skal transportfører straks varsle jourhavende jurist i PU som må ta stilling til eventuell fortsatt pågripelse eller fengsling.

Ved uforutsette avbrudd ved uttransportering i bort- og utvisningssaker, skal transportfører straks varsle saksansvarlig jurist i ansvarlig politidistrikt som må ta stilling til eventuell fortsatt pågripelse eller fengsling. Dersom det ikke oppnås kontakt med saksansvarlig jurist, skal jourhavende jurist i angjeldende politidistrikt kontaktes.

4.1.1 Utbetaling til dekning av reiseutgifter

Transportfører kan unntaksvis, etter en konkret vurdering, i tilfeller der utlendingen ikke besitter egne midler overlevere et mindre pengebeløp til utlendingen dersom dette er nødvendig for å dekke vedkommendes reiseutgifter til nærmeste by eller lignende i hjemlandet. Beløpet skal utbetales direkte til utlendingen, som skal kvittere for mottak av pengene. Kvittering/kopi av kvittering skal oppbevares i utlendingens saksmappe. Dersom utlendingen ikke kvitterer for mottak av pengene skal transportfører skrive egenrapport som legges i utlendingens saksmappe.

Beslutning om utbetaling skal tas av transportfører. Transportfører skal så snart som mulig nedtegne beslutningen og bakgrunnen for denne i egen rapport. Rapporten skal oppbevares i utlendingens saksmappe.

11. Tilgjengelighet

Transportfører skal medbringe tjenestetelefon og såfremt det er mulig være tilgjengelig. Videre skal han medbringe relevante telefonnummer, til blant annet norsk utenriksstasjon, for å kunne søke nødvendig bistand.

12. Avsluttet oppdrag

Uttransporteringen opphører når utlendingen er overlevert til hjemlandets myndigheter. Ved ledsagelse helt frem til utlendingens hjemland skal lokale politi/immigrasjonsmyndigheter eller annen ansvarlig myndighet kontaktes så snart som mulig med mindre annet er bestemt. Uttransporteringen opphører først når representanter for stedlige myndigheter har akseptert tilbaketakelsen.

Ved utreisekontroll opphører oppdraget når flyet med uttransporterte har forlatt gate.

5 UTTRANSPORT AV MINDREÅRIGE

5.1 Barnets beste et grunnleggende hensyn

Når det foreligger endelig vedtak i utlendingssak som innebærer at en mindreårig skal forlate landet, skal det ved iverksettelsen av vedtaket legges vekt på barnets beste. Barnets beste er et grunnleggende hensyn, jf. FNs barnekonvensjon art. 3.

5.2 Kontakt med omsorgspersoner, myndigheter eller organisasjoner i hjemlandet

Ved uttransport av enslige mindreårige skal det etter nærmere avtale med vedtaksmyndigheten opprettes eller formidles kontakt med omsorgsperson, slektninger, lokale myndigheter eller andre ansvarlige organisasjoner i barnets hjemland.

Som hovedregel skal uttransportering ikke gjennomføres med mindre omsorgsperson, slektninger, lokale myndigheter eller andre ansvarlige organisasjoner i barnets hjemland er informert om de nærmere detaljene ved returen, så som ankomststed, tidspunkt, etc og PU har fått bekreftet at den mindreårige vil bli mottatt av nevnte personer eller organisasjoner jf utlendingslovens § 90 ~~åttende~~ ^{syvende} ledd.

Det skal vurderes om verge eller annen person som kjenner den mindreårige eller personer med barnefaglig kompetanse skal delta på uttransporten, jf. pkt. 3.2.3.

Det skal utarbeides rapport hvor kontakten med vedtaksmyndigheter og omsorgspersoner, slektninger, lokale myndigheter eller andre ansvarlige organisasjoner i barnets hjemland dokumenteres. Rapporten skal føres i DUF og oppbevares i utlendingens saksmappe.

6 SÆRLIG OM UTTRANSPORT MED FLY

6.1 Generelt

Uttransportering med fly skal gjennomføres i tråd med lov, forskrift, annet regelverk samt internasjonalt regelverk som Norge er en del av. Dette omfatter bl.a :

- Overenskomsten om internasjonal sivil luftfart av 07.12.44a, særskilt vedlegg 9 og 17. (Chicago-konvensjonen, vedlegg 9, International Standard and Recommended Practices, CHAPTER 5. Inadmissible persons and deportees)
- Rådsdirektiv 2003/110/EF om bistand ved transitt i forbindelse med utsendelse med fly (transittdirektivet)
- Overenskomst mellom Norge, Danmark, Sverige, Finland og Island av 03.12.1965 om transittering av utviste personer
- IATA/CAWG (IATA/CONTROL Authorities Working Group) guidelines for the Removal of Inadmissible Persons
- Common Guidelines on security provisions for joint removals by air annexed to Decision 2004/573/EC

Fartøysjefen har høyeste myndighet om bord, jf. luftfartsloven § 6-1.

6.2 Tilfeller der utlendingen skal ledsages

Ledsagelse skal alltid vurderes når utlendingen:

- a. er straffet eller domfelt for alvorlige voldshandling
- b. viser markert uvilje mot utsendelsen
- c. behøver tilsyn på mellomlandings- eller transferstasjoner utenfor Norden
- d. på grunn av sin mentale tilstand eller avhengighet av narkotika må antas å være farlig for seg selv eller andre

- e. er ulovlig utreist fra, eller ettersøkt i hjemlandet, og politiet er kjent med disse forholdene, og det er grunn til å regne med at et av disse forhold (nevnt i pkt. a - e) kan representere en fare for flysikkerhet, være til ulempe for passasjerer, eller at den utsendte kan unndra seg gjennomføring av reisen
- f. av andre grunner hvor det må antas å kunne være en fare for flyets sikkerhet eller til ulempe for andre passasjerer eller mannskap
- g. dersom transportselskapet eller fartøysjefen har bedt om eskorte

Dersom det blir besluttet ledsagelse etter pkt. 6.2. a - f unntatt pkt. c (se over), skal det ledsages helt frem til endelig bestemmelsesdestinasjon.

6.3 Visitering

Transportfører er ansvarlig for at utlendingen og bagasjen i nødvendig grad er visitert før transporten starter.

6.4 Informasjon til flyselskapet

Transportfører skal så vidt mulig henvende seg til flyselskapet senest to timer før avgang og informere om utlendingens navn, grunn for uttransporteringen og navn på eventuelle ledsagere fra politiet.

6.5 Uttransport med ledsagelse

6.5.1 "Inadmissible person"- og/eller "deportee"skjema

Transportfører skal levere kopi av "Deportee-skjema" (depo) til flyselskapet på lufthavnen. Fartøysjefen skal underrettes av transportfører før utlendingen bringes om bord i flyet. "Inadmissible person"-blankett (inad) skal benyttes i alle tilfeller der utlendingen bortvises på grensen i medhold av utlendingsloven.

6.5.2 Sikkerhetsutstyr og sikkerhetsregler

Plaststrips eller lignende sikkerhetsutstyr skal medbringes, men skal kun brukes der dette ut fra en konkret sikkerhetsmessige vurdering anses nødvendig.

Håndjern/bodycuff skal ikke brukes om bord, med mindre annet er avtalt med fartøysjefen. Pepperspray skal ikke medbringes.

Ved bruk av sikkerhetsutstyr eller andre maktmidler kommer politiinstruksen eller andre særlige instruksjoner til anvendelse. Fartøysjefen skal underrettes dersom plaststrips eller lignende anvendes

Dersom transportfører ved transitt vurderer at det er nødvendig med forvaring av utlendingen skal lokale myndigheter/politi kontaktes.

Ved ledsagelse skal utledning og ledsagere som hovedregel sitte bakerst i flyet.

Utlendingen skal ved behov følges til toalettet. Ledsager(e) skal vente utenfor døren samt vurdere om denne skal låses. Det samme gjelder i transitt.

6.6 Uttransport uten ledsagelse

6.6.1 Uttransport uten ledsagelse via annet EØS-land

Ved uttransportering uten ledsagelse via et annet EØS-land må lokal myndighet/politiet på transitt- og transferstasjoner anmodes om å forestå vakhold og overføring av utlendingen til avgående fly, jf transittdirektivet art 5. Det må i denne forbindelse gis underretning og anmodes om bistand som bestemt i transittdirektivet art 4.

Ved transitt i Norden må anmodning om bistand fra lokal myndighet/politi fremsettes minst 24 timer før utreise, jf. Internordisk overenskomst om transittering av utviste personer, art. 8.

Hvis lokal myndighet/politiet på transitt-/transferstasjonen ikke kan påta seg vakhold og/eller overføring til avgående fly, skal PU sørge for at nødvendig vakhold blir iverksatt.

7 UTTRANSPORTERING MED ANDRE TRANSPORTMIDLER

7.1 Generelt

Ved uttransportering med andre transportmidler enn fly gjelder bestemmelsene i kapittel 6 så langt disse passer.

7.2 Uttransport med kjøretøy/tog

Transportselskapet kontaktes av transportfører så snart som mulig og senest 1 time før avgang.

Fører av kjøretøy/tog kontaktes av transportfører før transporten påbegynnes.

Ved uttransport med kjøretøy følges rutiner for transport av pågrepet person/arrestant og taktiske vurderinger angående bruk av maktmidler i kjøretøy.

Ved uttransport med buss eller tog, følges prinsippene for plassering som ved flytransport.

Ved uttransport med bil skal transportledsager sitte i baksete sammen med uttransporterte.

7.2 Eskorte av kjøretøy

Ved behov for eskorte av kjøretøy skal det være en eskorte bil for hvert kjøretøy som eskorteres. Som hovedregel bemannes hvert kjøretøy med minimum to tjenestepersoner. Eskorteringen skal foregå på en slik måte at det eskorterte kjøretøyet til enhver tid er under kontroll. Før avreise skal transportfører gi instruks til fører av det eskorterte kjøretøyet om hvordan kjøringen skal gjennomføres.

Eskortekjøretøy skal ha samband eller mobiltelefoner.

For Norden gjelder "Internordisk overenskomst om transittering av utviste personer" artikkel 3 og 5.

7.3 Uttransportering med båt/ferge

Fergeselskapet kontaktes av transportfører så snart som mulig og senest 1 time før avgang.

Fartøysjefen skal underrettes før transporten påbegynnes.

Hvis fartøysjefen ikke vil påta seg å overlevere en uledsaget utlending til ankomstlandets myndigheter slik politiet beskriver, skal den uttransporterte ledsages.

Fartøysjefen bestemmer hvordan ledsagelse skal skje om bord på fartøyet. Dersom fartøysjefen nekter å medta ledsager, skal uttransporteringen skje på annen måte.

8 TRANSITT I EØS-OMRÅDET

Uttransport av utlending som ikke er statsborger i et av EØS-landene (tredjelandetsborger) skal primært skje uten transitt i EØS-området, jf transittdirektivet art 3 (1). Dette gjelder både ledsaget og uledsaget uttransport.

8.1 Frister

Dersom transitt i EØS-området må gjennomføres skal det fremsettes en skriftlig anmodning om transitt til angjeldende medlemsstat hurtigst mulig, og senest to dager før planlagte transitt, jf transittdirektivet art 4 (1). I særlige og begrunnede tilfeller kan fristen fravikes.

Den anmodede medlemsstat skal innen to dager underrette PU om sin beslutning, jf transittdirektivet art 4 (2). Fristen kan i særlig begrunnede tilfeller forlenges med inntil 48 timer. Transitten må ikke påbegynnes før det foreligger samtykke fra den anmodede medlemsstaten.

Dersom den anmodede medlemsstaten ikke svarer innen fristen kan transitt påbegynnes etter at det er sendt en meddelelse om dette, jf transittdirektivet art 4 (3).

Transitten skal ikke vare lenger enn 24 timer og det skal unngås å anmode om transitt dersom denne vil innebære bytte av lufthavn i transittstaten, jf transittdirektivet art 3 (1) og 5 (1).

For transitt innen Norden av utviste personer er varslingsfristen 24 timer, jf. Internordisk overenskomst om transittering av utviste personer, art 5. Samme frist gjelder dersom det ved uledsaget transport ønskes bistand fra stedlig politi, se art 8.

8.2 Ansvar for å fremsette anmodning om transitt

Politiets utlendingsenhet er ansvarlig for å vurdere og anmode om transitt. Der det er hensiktsmessig skal anmodning om transitt fremsettes i forbindelse med

reisebestillingen. Aksept for transitt skal oppbevares sammen med uttransporteringsdokumentene.

8.3 Avbrutt uttransport etter akseptert anmodning

Ved avbrutt uttransport skal transittstaten umiddelbart varsles per telefaks. Dette kan gjøres ved å stemple/skrive "Cancelled" på aksepten.

Dersom avbruddet skjer etter at uttransport er påbegynt har transportfører ansvar for varsling.

8.4 Maktbruk og andre beføyelser under transitt i EØS-området

Ved transitt innen EØS-området følger det av transittdirektivet artikkel 5 (2) at det er den anmodede medlemsstat, som etter å ha konsultert med den anmodende medlemsstat, som har ansvaret for å treffe nødvendige bistandsforanstaltninger.

Dette omfatter:

- avhenting og ledsagelse av den uttransporterte på transittlufthavnens område
- akutt legehjelp til den uttransporterte og til eventuelle ledsagere
- forpleining til den uttransporterte og til eventuelle ledsagere
- mottak, oppbevaring og overdragelse av reisedokumenter dersom disse ikke oppbevares av transportfører, se pkt 3.7.1

Videre kan den anmodede medlemsstaten:

- anbringe og innkvartere den uttransporterte i en sikker fasilitet i henhold til lokal lovgivning
- forhindre eller stanse forsøk på å motsette seg uttransportering, herunder rømningsforsøk

Det følger av transittdirektivet artikkel 7 at ledsagernes adgang til maktbruk er begrenset til selvforsvar. Dersom det ikke er noen lokale myndigheter/politi til stede eller formålet er å bistå lokale myndigheter/politi, kan ledsagerne gripe inn hvis den uttransporterte forsøker å flykte, gjøre skade på seg selv eller andre, eller beskadige eiendom. Dette inngrepet skal være rimelig og forholdsmessig, og skal i alle tilfelle være i henhold til lokal lovgivning.

9 TRANSITT UTENFOR EØS-OMRÅDET

9.1 Generelt

Uttransporter skal planlegges gjennomført slik at transitt i land utenfor EØS-området unngås.

9.2 Ledsagelse

Dersom det er nødvendig med transitt i land utenfor EØS-området, skal utlendingen som hovedregel ledsages frem til endelig bestemmelsessted eller utreisekontrolleres på siste transittsted.

Vakthold, ledsagelse eller utreisekontroll til endelig bestemmelsessted kan ikke overlates til transittlandets myndigheter. Unntak kan kun gjøres etter særskilt avtale med transittlandets myndigheter. Slik avtale må omfatte rutiner som sikrer norsk politi/norske myndigheter tilgang til utlendingen og bekreftelse på at utlendingen er overlevert hjemlandets myndigheter på endelig bestemmelsessted. Det skal i slike tilfeller på forhånd innhentes vurdering fra stedlig norsk utenriksstasjon.

10 DEKNING AV UTTRANSPORTERINGSUTGIFTER

Utlendingen plikter å dekke utgiftene ved sin egen uttransportering, samt utgifter til vakthold når dette er nødvendig fordi det er grunn til å frykte at utlendingen vil motsette seg retur eller oppføre seg truende eller farlig i forbindelse med utreisen, jf utlendingslovens § 91 første ledd. Uttransporteringsutgifter kan på nærmere angitte vilkår også kreves dekket av garantist eller transportør, jf. utlendingslovens § 91 annet ledd og tredje ledd.

Det er adgang til å ta beslag i billetter, penger eller andre formuesgoder til dekning av uttransporteringsutgifter, jf. utlendingsloven § 104 annet ledd.

Hvorvidt utlendingen er i besittelse av midler som helt eller delvis kan benyttes for å dekke uttransporteringsutgifter skal så vidt mulig avklares før uttransporten gjennomføres. Dersom det under gjennomføringen av uttransporten avdekkes at utlendingen er i besittelse av midler, er transportfører ansvarlig for å foreta beslag m.v.

Nærmere rutiner for innkreving av uttransporteringsutgifter reguleres i egne retningslinjer.

11 PASS/TJENESTEPASS

Ved uttransport til utlandet skal transportfører og transportledsager(e) påse at de har gyldig tjenestepass/sivilt pass og medbringe dette. Nødvendig visa skal på forhånd være innhentet.

12 VAKSINER

Transportfører og transportledsager(e) skal påse at de har nødvendige vaksiner. Gyldig vaksinasjonskort skal medbringes der dette er nødvendig.

I forbindelse med vurdering av særlige behov for vaksiner for opphold på destinasjonssted, kan tjenesteperson pålegges å fremlegge gyldig vaksinasjonskort for arbeidsgiver/PU.

13 KJØP OG AKSEPT AV SEKSUELLE TJENESTER

Enhver tjenestemann som er på uttransporteringsoppdrag skal avstå fra kjøp av seksuelle tjenester. Dette gjelder også i tjenestepersonenes fritid og gjelder i Norge så vel som i utlandet.

Kjøp av seksuelle tjenester er straffbart jf str.l. § 202 a

14 ALKOHOL

Transportfører og transportledsager(e) skal ikke nyte alkohol under uttransporten, jf. politiloven § 23. De skal også på fritiden vise streng edruelighet under reise og opphold i forbindelse med uttransporteringsoppdrag.

Transportfører og ledsager(e) skal påse at utlendingen ikke nyter alkohol under uttransporten.

15 OPPTJENING AV BONUSPOENG

Opptjenes det bonuspoeng på uttransporteringsoppdrag, kan disse bare benyttes på tjenestereiser for Politiets utlendingsenhet.

Privat bruk anses som brudd på tjenestemannsloven § 20.

16 GRENSEPASSERING

Alle reisende til og fra Norge plikter å passere anvist grensepassering. Plikten omfatter også tjenestepersoner som deltar på uttransporteringer.

17 TOLLPASSERING

Alle reisende som kommer fra utlandet inn til Norge plikter å passere anvist tollpasseringssted, jf. tollforskriften § 3-1-10. Plikten omfatter også tjenestepersoner som deltar på uttransporteringer og gjelder selv om det ikke blir innført varer som det skal betales toll av.

18 FORSIKRING

Tjenestemenn på tjenestereise i forbindelse med uttransporteringer er omfattet av forsikring regulert i Særavtale for reiser utenlands for statens regning.

19 RAPPORTERING

19.1 Avvik

Ved avvik eller vesentlige problemer under uttransporten, skal transportfører kontakte PU. Utenfor PUs åpningstid skal det tas kontakt med jourhavende jurist i PU. Avvik skal omhandles i utreiserapportene.

19.1 Skade på utlendingen eller rømning

Ved skade på utlendingen, tredjeperson eller gjenstander, skal transportfører så snart som mulig utarbeide rapport om forholdet. Sjef for PU skal straks underrettes om skade på person. Transportfører skal vurdere om det er behov for medisinsk bistand.

Ved rømning skal politi/lokale myndigheter umiddelbart varsles og rapport skrives. Transportfører skal varsle Desken i PU så snart dette er mulig.

18.3 Utreiserapport

Transportfører skal snarest etter utført uttransport utarbeide rapport om uttransporteringen.

Utreiserapporten skal inneholde en beskrivelse av gjennomføringen av uttransporteringen. I rapporten skal følgende forhold særskilt omtales:

- Bruk av maktmidler. Ved bruk av bodycuff skal det skrives særskilt rapport.
- Vurdering av behov for ledsagelse underveis
- Utlendingens opptreden under uttransporten.
- Beskrivelse av overlevering til myndighetene på transittsted eller endelig bestemmelsessted.

Utreiserapporten kan bli benyttet som dokumentasjon for å fremsette krav om dekning av uttransporteringsutgifter i medhold av utlendingsloven § 91. Det er derfor viktig at utreiserapporten inneholder opplysninger om hva som var bakgrunnen for ledsagelse og selve gjennomføringen av uttransporten.

20 OVERTREDELSE AV REGELVERK

Ved overtredelse av lov, forskrift, rundskriv, instruks eller retningslinjer skal det meldes fra om forholdet i en skriftlig rapport. Rapporten skal sendes tjenestevei.

Overtredelse av lov, forskrift, rundskriv, instruks eller retningslinjer kan føre til straffeansvar og/eller disiplinære reaksjoner i henhold til tjenestemannsloven. Det skal herunder vurderes om tjenestepersonen er egnet til å utføre tjeneste på uttransporteringer.

21 IKRAFTTREDELSE

Denne instruks erstatter "Instruks for gjennomføring av uttransporteringer (Uttransporteringsinstruksen) av 22.10.2012, og trer i kraft straks.

Instruksen er godkjent av Politidirektoratet.

Endringer i instruksen skal godkjennes av Politidirektoratet.

Oslo, 16. januar 2015.



Kristin Ottesen Kvigne

Sjef Politiets utlendingsenhet